

HISTORIA PARAFII KOŚCIOŁA STAROKATOLICKIEGO MARIAWITÓW P.W. MATKI BOSKIEJ NIEUSTAJĄCEJ POMOCY W WARSZAWIE

Warszawa zajmuje znaczące miejsce w historii mariawityzmu. W stolicy do IV Gimnazjum Żeńskiego przy ulicy Miodowej uczęszczała Feliksa Kozłowska, przyszła Założycielka Zgromadzeń Sióstr i Kapłanów Mariawitów. Po ukończeniu tej szkoły i trzech latach pracy jako prywatna nauczycielka wstąpiła do ukrytego, bezhabitowego Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek od Cierpiących, znanego pod nazwą „Przytulisko”, które mieściło się w również Warszawie przy ul. Wilczej 7.

Po ogłoszeniu w kwietniu 1906 r. encykliki papieskiej potępiającej kapłanów mariawitów także w Warszawie stało się głośno o mariawityzmie. Warszawiacy zaczęli, więc udawać się do pobliskich parafii, w których działali kapłani mariawici: do Leszna, gdzie pracował kapłan M. Bazyli Furmanik oraz do Cegłowa, gdzie proboszczem był kapłan M. Łukasz Wiechowicz.

Bliższe poznanie nowego ruchu religijnego zachęciło warszawskich mariawitów do zorganizowania własnej parafii. W grudniu 1906 r. zwrócili się do Przełożonego Zgromadzenia Kapłanów Mariawitów, kapłana M. Michała Kowalskiego o wyznaczenie dla Warszawy mariawickiego duchownego. Został nim kapłan M. Szczepan Żebrowski, który już od Bożego Narodzenia zamieszkał na stałe w Warszawie.

W następnym roku mariawici mieli w Warszawie trzy kaplice: przy ul. Inżynierskiej 5 urządzoną jako pierwszą i poświęconą w marcu – dla mariawitów prawobrzeżnej części Warszawy – Pragi, przy ul. Czerniakowskiej 96 – otwartą w maju dla mieszkańców Powiśla oraz przy ul. Leszno 138 – poświęconą we wrześniu dla wiernych z robotniczej Woli. W kaplicy przy ul. Inżynierskiej 10 października 1907 r. odbyła się pierwsza Kapituła Generalna Kapłanów Mariawitów, z udziałem dwóch delegatów z każdej parafii. Na Kapitule tej postanowiono o wprowadzeniu języka narodowego do liturgii oraz dokonano podziału parafii mariawickich na pięć okręgów terytorialnych i wybrano ich zwierzchników – kustoszy.

Mariawityzm zdobywał coraz większą popularność wśród mieszkańców Warszawy, więc trzy kaplice stały się niewystarczające. Wierni z Czerniakowa przystąpili w maju 1908 r. do budowy kościoła przy ul. Szarej 8. Mariawici z Woli przed zimą wzniesli obszerną murowaną kaplicę przy ul. Karolkowej 10. Podobna kaplica została poświęcona 24 grudnia na Pradze, przy ul. Skaryszewskiej 12.

Budową wszystkich trzech świątyń kierował kapłan M. Szczepan Żebrowski. W duszpasterskiej obsłudze wiernych pomagali mu kapłani: M. Czesław Poradowski (ul. Karolkowa) i M. Łukasz Wiechowicz z Cegłowa (ul. Skaryszewska). Dzięki ich wspólnej pracy powstały więc w Warszawie trzy parafie mariawickie z kościołami przy ul. Skaryszewskiej i ul. Szarej, obie pod wezwaniem Przenajświętszego Sakramentu; patronką trzeciej parafii przy ul. Karolkowej była Matka Boska Nieustającej Pomocy.

Sześcioprzęsłowy, jednonawowy ale z nawą poprzeczną i wyodrębnionym prezbiterium, kościół przy ul. Szarej 8 wyglądał bardzo efektownie. Utrzymany w stylu neogotyckim, był ozdobą tej części Powiśla.

Mariawici warszawscy, w liczbie około 15 tysięcy, przystąpili również do budowy domów parafialnych. W takim domu przy ul. Karolkowej 10 mieściły się różnego rodzaju warsztaty, sklep spożywczy i sale zajęć. Natomiast w tzw. domu ludowym przy ul. Szarej 10 zamieszkało wiele rodzin mariawickich.

Warszawskie kościoły i obiekty dla użytku parafialnego wzbudziły podziw holenderskich biskupów starokatolickich Unii Utrechckiej, którzy przybyli do stolicy w związku z uroczystością sakry biskupiej kapłanów M. Andrzeja Gołębiowskiego i M. Jakuba Próchniewskiego na jesieni 1910 r. Urzekły ich tysięczne rzesze wiernych manifestujących swoją przynależność do mariawityzmu.

Warszawski proboszcz, kapłan M. Szczepan Żebrowski podjął w 1911 r. nieudaną próbę przejęcia nieruchomości parafialnych, a następnie odstąpił od mariawityzmu. Tytułarnym proboszczem wszystkich parafii został biskup M. Jakub Próchniewski, a do obsługi parafii przy ul.

Szarej został skierowany kapłan M. Alfons Rytel. W 1912 r. mariawici uzyskali działkę przy obecnej ul. Wolskiej 186 z przeznaczeniem na cmentarz – wcześniej chowani byli na rzymskokatolickich nekropoliach.

Na przełomie lat 1922/1923 kapłan M. Alfons Rytel wystąpił ze Zgromadzenia Kapłanów Mariawitów i powrócił do Kościoła Rzymskokatolickiego ze względu na wprowadzenie w Kościele Mariawitów małżeństw duchownych z siostrami zakonnymi. W 1923 roku parafianie warszawscy doznali jeszcze jednej straty. Z polecenia zwierzchnika Kościoła, bp M. Michała Kowalskiego, kierującego się przepowiednią o mającym nastąpić całkowitym zniszczeniu Warszawy, sprzedane zostały dwa warszawskie kościoły: przy ul. Skaryszewskiej i ul. Karolkowej oraz piętrowe budynki: przy ul. Karolkowej i dom ludowy przy ul. Szarej. Wszystkie te wydarzenia znacznie zmniejszyły liczbę wyznawców mariawityzmu w stolicy.

Dla parafian z Woli nowy, niewielki kościół wzniesiono w 1934 r., obok drewnianej kaplicy pogrzebowej na cmentarnej posesji przy ul. Wolskiej, z cegły uzyskanej z rozbiórki budynków przy ul. Karolkowej. Bezpośrednio przed drugą wojną światową było w Warszawie około 2000 mariawitów w dwóch parafiach: przy ulicy Szarej 8 i przy ulicy Wolskiej 186.

W okresie II wojny światowej, w czasie wrześniowego oblężenia stolicy, kościół na Woli uległ takim zniszczeniom, że nabożeństwa trzeba było przenieść do bocznej kaplicy. Natomiast w świątyni przy ul. Szarej zostały uszkodzone mury zewnętrzne. Przez całą okupację, aż do sierpnia 1944 r., służyła ona jednak celom sakralnym. Jednakże, tydzień przed końcem powstania warszawskiego, zrzucone przez Niemców bomby zapalające zniszczyły część mieszkalną budynku sakralnego oraz sklepienie kościoła.

Po klęsce powstania warszawskiego ówczesny proboszcz kapłan M. Stanisław Korwin-Szymanowski i dziewięć siostr zakonnych zostało wysiedlonych do obozu przejściowego w Pruszkowie. Udało im się stamtąd wydostać dzięki pomocy rzymskokatolickich zakonnic, funkcjonariuszek Czerwonego Krzyża., i resztę okupacji spędzili w parafii mariawickiej w Błoniu. Pod wpływem wojennych przeżyć kapłan M. Stanisław ciężko zachorował i po niespełna roku zmarł.

Razem z innymi mieszkańcami stolicy do swojego zniszczonego miasta wracali także ocaleni z wojennej pożogi mariawici. Obsługą wiernych zajmowali się przede wszystkim kapłani z podwarszawskich parafii, przy obu kościołach nie było bowiem mieszkania dla duchownego, a parafianie modlili się w kruchcie kościoła przy ulicy Szarej. Ogrom zniszczeń powodował, że jego odbudowa ze względów finansowych była niemożliwa, nabożeństwa przeniesiono więc na Wolę. Świątynia na Powiślu przy ul. Szarej została rozebrana przez ówczesne władze, a działka znacjonalizowana. Obecnie jest tu park, ale w 1997 r. Kościół Starokatolicki Mariawitów uzyskał poprzez uchwaloną ustawę o stosunku Państwa do Kościoła prawo wieczystego użytkowania tego gruntu. Nie była to jedyna strata poniesiona przez warszawską społeczność mariawitów tuż po wojnie.

Na przejętej przez władze Warszawy dużej części posesji cmentarnej przy ul. Wolskiej wybudowano pętlę tramwajową, a stan techniczny jedynego w stolicy kościoła wymagał ogromnych nakładów. Z braku funduszy ograniczano się do jego drobnych napraw. Po prowizorycznej naprawie dachu, przy kościele zamieszkały siostry zakonne, które odąd sprawowały nad nim opiekę. Smutek wiernych budziły nieotynkowane, wyszczerbione pociskami mury, pochylona wieża, dach w miejsce zerwanej blachy pokryty prowizorycznie papą oraz zacieki wewnątrz świątyni, brak podłogi, strzaskane wiązanie dachowe i prowizoryczne, niedopasowane drzwi..

Dopiero w 1955 r. Rada Kościoła przysłała do Warszawy kapłana M. Bernarda Kukłę, który wcześniej przeprowadził remont dużego kościoła w Łowiczu. Plany urbanistyczne nie przewidywały przy ul. Wolskiej 186 kościoła dla warszawskiej społeczności mariawitów, ale rozbudowę arterii komunikacyjnej. Po blisko dwóch latach wielorakich starań kapłanowi M. Bernardowi udało się jednak uzyskać pozwolenie na odbudowę kościoła. Rozpoczęła się ona w lecie 1958 r. i była finansowana z ofiar parafian warszawskich, mariawitów z innych parafii i z dotacji Światowej Rady Kościołów.

W dniu 23 października 1960 r. odbudowaną świątynię konsekrował Biskup Naczelny M. Michał Sitek. Poświęcono także trzy zharmonizowane dzwony. Niewielkiemu wnętrzu kościoła niepowtarzalny nastrój nadawało wykończenie wykonane z dębowego drewna (dębowy ołtarz dzisiaj użytkowany jako ołtarz boczny w nowym kościele mariawickim). Siedem lat później, 8 kwietnia 1967 r., biskup M. Innocenty Gołębiowski poświęcił siedmiogłosowe organy. W tym samym roku kapłan M. Bernard Kukła zmarł.

Parafię warszawską objął w 1968 r. nowo wyświęcony kapłan M. Łukasz Kaczorek. Przystąpił do pracy z takim zapałem jak jego poprzednik. W latach siedemdziesiątych otoczono parkanem i uporządkowano cały cmentarz grzebalny. Kościół został radiofonizowany. W 1984 r. wspólnymi siłami wszystkich parafian wybudowano budynek katechetyczny, który służy także zebraniom parafialnym, uroczystościom choinkowym i spotkaniom młodzieży. Od 1994 r. w sali katechetycznej działa elektryczne ogrzewanie podłogowe.

W okresie posługi duszpasterskiej proboszcza kapłana M. Łukasza Kaczorka liczba parafian znacznie się zwiększyła. Istniejący budynek kościoła nie mógł pomieścić wszystkich wiernych. Ponadto ruch kołowy na przebiegającej obok szosie Warszawa-Poznań spowodował postępujące zmiany w konstrukcji budynku. Na pogorszenie jego stanu technicznego miało także wpływ otwarcie w 1992 r. linii tramwajowej łączącej centrum miasta z nowymi osiedlami mieszkaniowymi w zachodniej części Warszawy.

Wybudowanie nowego kościoła stało się koniecznością. Po kilkuletnich staraniach proboszcza i rady parafialnej wiosną 1994 r. zapadła decyzja o budowie nowej świątyni, której plany (o powierzchni 300 m²) wraz z tworzącą z nią kompozycyjną całość plebanii sporządził architekt Juliusz Marcinowski. Projekt ten łączy tradycję i nowoczesność budownictwa sakralnego.

Budowlane prace przygotowawcze rozpoczęto w czerwcu 1994 roku. Konieczne okazało się posadowienie konstrukcji kościoła na betonowych palach, bo w tym miejscu w latach przedwojennych wydobywano glinę. W dniu 3 sierpnia 1994 r., w dzień parafialnej adoracji miesięcznej, odbyło się poświęcenie kamienia węgielnego. Dokonał go ówczesny Biskup Naczelny M. Tymoteusz Kowalski w asyście biskupów M. Włodzimierza Jaworskiego i M. Romana Nowaka oraz licznie przybyłego duchowieństwa.

Po trzech latach budowy, 21 września 1997 r., Biskup Naczelny M. Włodzimierz Jaworski, konsekrował nowowzniesioną świątynię dla około 1200 warszawskich wiernych. W kolejnych latach w kościele zainstalowano elektroniczne organy, a znaczny fragment posesji parafialnej został otoczony murem z cegły klinkierowej, Na cmentarzu przykościelnym urządzono również kapliczkę Najświętszej Maryi Panny.

Od 17 czerwca 2001 r. parafia warszawska ma nową murowaną dzwonnica, w której trzy dzwony sterowane są mechanizmem zegarowym. W ostatnich latach wykonano również rozbudowę, ocieplenie i modernizację sali katechetycznej.

W 2008 r. kapłan Łukasz Kaczorek zrezygnował z obowiązków proboszcza ze względu na stan zdrowia, lecz nadal zajmuje się pracą duszpasterską w parafii warszawskiej. Zastąpił go jego wychowanek, kapłan M. Karol Babi.

Parafia posiada osobowość prawną i przynależy do diecezji warszawsko-płockiej. Organem prawnym parafii jest rada parafialna reprezentowana przez proboszcza. Radę parafialną wybiera zebranie parafialne na okres siedmiu lat.

Parafia utrzymuje się ze składek parafian, darowizn i ofiar, z których co roku następuje rozliczenie przed zebraniem parafialnym. W miarę możliwości parafia służy pomocą ludziom biednym i samotnym.

Nauczanie religii dla dzieci i młodzieży odbywa się przy parafii. Nauczaniem zajmują się katechetki i proboszcz. Świadectwa nauki religii wydawane przez parafię są honorowane w szkołach publicznych.

Przy parafii działa grupa kobiet, która reprezentuje parafię w różnych gremiach ekumenicznych oraz organizuje spotkania i uroczystości parafialne.

W parafii prowadzone są spotkania dla osób zainteresowanych doktryną i historią mariawityzmu. Informacji udziela również kancelaria parafialna, gdzie można kupić mariawicką

literaturę religijną i „Mariawitę” – organ prasowy Kościoła Starokatolickiego Mariawitów.